

DOI: 10.5281/zenodo.1412644

UDC Classification: 339.56

JEL Classification: F02

CROSS-BORDER COOPERATION AS AN ECONOMIC ASSESSMENT OBJECT**ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

Olga G. Melnyk, Doctor of Economics

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Researcher ID: R-5901-2017

ORCID: 0000-0001-8819-1910

Email: olia_melnyk@ukr.net

Roksana B. Pryveda

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Researcher ID: R-5051-2017

ORCID: 0000-0003-1298-4134

Email: rooxii@gmail.com

Received 26.05.2018

Мельник О.Г., Приведа Р.Б. Транскордонне співробітництво як об'єкт економічного оцінювання. Науково-методична стаття.

У статті обґрунтовано актуальність дослідження транскордонного співробітництва як об'єкта економічного оцінювання. Проаналізовано національну та міжнародну нормативно-правову базу щодо трактування поняття «транскордонне співробітництво», на підставі чого удосконалено його сутність. Ідентифіковано проблеми, що виникають у сфері транскордонного співробітництва та розкрито його вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України на прикладі Львівської області. Проаналізовано вплив євро регіонів на території України та визначено їхні переваги і недоліки. Розкрито особливості оцінювання транскордонного співробітництва та виокремлено ключові показники впливу транс кордонного співробітництва на зовнішньоекономічну діяльність в Україні.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, транскордонний регіон, євро регіон, зовнішньоекономічні зв'язки, економічне оцінювання

Melnyk O.G., Pryveda R.B. Cross-border cooperation an economic assessment object. Scientific and methodical article.

The article substantiates the relevance of the study of cross-border cooperation as an economic assessment object. The national and international legal framework on the interpretation of the concept of "transborder cooperation" has been analyzed, on the basis of which its essence has been improved. Problems that arise in the field of cross-border cooperation are identified and its influence on foreign economic activity of Ukrainian enterprises is revealed on the example of Lviv region. The influence of euroregions on the territory of Ukraine is analyzed and their advantages and disadvantages are determined. The peculiarities of cross-border cooperation assessment are revealed, and key indicators of the impact of cross-border cooperation on foreign economic activity in Ukraine are identified.

Keywords: cross-border cooperation, cross-border region, Euroregion, foreign economic relations, economic assessment

Налагодження міжнародних економічних відносин України з Європейським Союзом характеризуються поступовою інтеграцією і вагоме місце в таких відносинах займає транскордонне співробітництво. Особливо актуальним транскордонне співробітництво виступає у контексті ратифікації Угоди про асоціацію Країни з ЄС, тому постає необхідність встановлення уніфікованої сутності транс кордонного співробітництва, що відповідатиме трактуванню в ЄС та визначатиме його вплив на економіку України. Для забезпечення оцінювання транскордонного співробітництва виникає проблема у детальному дефініції змісту та місця транскордонного співробітництва в розбудові єдиної Європи та просторовому розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Сучасні наукові праці [1-7], здебільшого, присвячуються розкриттю сутності транскордонного співробітництва, формуванню принципів здійснення транскордонного співробітництва на території України, розвитку форм та типології транскордонного співробітництва, визначенню переваг та недоліків транскордонного співробітництва у різних країнах Європейського Союзу. Проте, незначна кількість вітчизняних та іноземних авторів досліджують «транскордонне співробітництво», базуючись на економічних засадах та принципах. Зокрема, формування теоретико-прикладної бази, присвяченої саме транскордонному співробітництву, стало предметом досліджень таких вітчизняних та зарубіжних авторів як: І. Артьомов, А. Гальчинський, З. Герасимчук, М. Долішній, Н. Мікула, Н. Луцишин, М. Пете (Pete, 2016), Т. Гелнік (Gyelnik, 2016) та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Отже, в умовах активного розвитку економічних відносин нашої держави з країнами

Європейського Союзу не вирішеною постає проблема оцінювання транскордонного співробітництва на економічних засадах.

Метою статті є визначення транскордонного співробітництва як об'єкта економічного оцінювання, проведення розмежування між поняттями «транскордонне співробітництво» та «регіональне співробітництво», виявлення напрямів економічного впливу транскордонного співробітництва на економіку держави та регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Відповідно до Закону України №1861-IV, «транскордонне співробітництво – спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством» [8].

У міжнародних правових актах транскордонне співробітництво має на меті підтримувати сталий розвиток вздовж зовнішніх кордонів ЄС, сприяти зменшенню відмінностей в рівнях життя та вирішувати спільні проблеми через ці кордони. Транскордонне співробітництво сприяє співробітництву між країнами ЄС та країнами-сусідами, які мають сухопутний або морський кордон. Фінансування також може бути передбачено для програми між кількома країнами ЄС та сусідніми країнами, які, наприклад, є частиною одного й того самого морського басейну.

Згідно Мадридської конвенції (1980 р.) транскордонне співробітництво визначається як «будь-які спільні дії спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або органами влади, що знаходяться під юрисдикцією двох або декількох договірних сторін, а також укладення з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей» [9].

Суб'єктами транскордонного співробітництва згідно Закону України «Про транскордонне співробітництво» визначено: «територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України, що взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції, встановленої чинним законодавством та угодами про транскордонне співробітництво» [8].

З огляду на вищевикладене, предмет теорії транскордонного співробітництва базується на різних аспектах економічного життя, наприклад: сфера виробництва, зовнішня торгівля, фінансова діяльність, інвестиційні процеси, трудова та соціальна активність громадян країни. Тому, на сьогоднішній день інтеграція та поглиблення

транскордонного співробітництва виступають пріоритетними напрямками міжнародної діяльності кожної з європейських країн замість посилення міжнародної конкуренції між окремими державами в умовах глобалізації.

У контексті розгляду поняття «транскордонне співробітництво» слід також провести диференціацію понять транскордонного та прикордонного регіонів, оскільки транскордонний регіон визначається як спільна територія прилеглих до кордону сусідніх адміністративно-територіальних одиниць як мінімум двох держав, у той час як прикордонний регіон є територією, що охоплює одну або декілька адміністративно-територіальних одиниць однієї держави і прилягають до державного кордону. Про об'єктивний процес формування транскордонного регіону свідчить рівень розвитку таких важливих зв'язків, як: виробничо-господарських, соціально-економічних, культурних, які є задіяними між двома територіями різних країн, що мають спільний кордон [10].

На думку представників Асоціації європейських прикордонних регіонів, транскордонне співробітництво формує «додану вартість» у розвиток громад і регіонів, адже сприяє підвищенню рівня зайнятості населення прикордонних регіонів, збільшенню обороту експортних та імпорتنих операцій, надає поштовх до розвитку дрібного бізнесу і прискорює міждержавну економічну інтеграцію [11]. Створення транспортної та фінансової інфраструктури прикордонних і транскордонних регіонів забезпечують формування «Європи без кордонів» [2]. Внаслідок злиття економік і виникнення спільної економічної зони досягається макроекономічна стабільність й економічне зростання країни.

З огляду на усе вищевикладене, запропоновано розглядати транскордонний регіон як:

- базу формування міжнародних економічних зв'язків та співробітництва;
- невід'ємну частину світового економічного простору, що забезпечений ресурсною базою і певними економічними умовами для входження у світову економіку;
- суб'єкт національного господарства країни, що акумулює сучасні технології регіональної системи управління для досягнення економічних цілей, наприклад, підвищення валового регіонального продукту;
- частину національної інноваційно-інвестиційної системи, що забезпечує реалізацію її цільових показників і напрямів.

На сучасному етапі ЄС розглядає регіони як суб'єкти здійснення регіональної політики країн-членів. Тобто, транскордонні регіони акумулюють основні кошти зі структурних фондів, на базі транскордонного співробітництва аналізуються макро- і мікроекономічні показники, а також встановлюються певні завдання на локальному та

регіональному рівнях. З іншої сторони, транскордонний регіон як суб'єкт регіональної політики ЄС повинен володіти деякими атрибутами, серед яких:

1. ресурсний потенціал певної країни;
2. територіальна сумісність (виокремлення спільних проблем, пріоритетів розвитку, однорідність характеру функціонування економіки в межах транскордонного регіону);
3. високий рівень соціальної наближеності, зумовлений тотожністю культурних та моральних цінностей, релігії, етичних норм та біхейвористських стереотипів по різні боки кордону.

Достатній рівень забезпеченості транскордонного регіону ресурсним, фінансовим і людським потенціалом дає змогу розвивати транскордонні ринки і вирівнювати якість життя в країнах-учасниках даного регіону. Територіальна сумісність є головним фактором, що стимулює розвиток транскордонної інфраструктури шляхом активізації процесів зближення елементів організаційно-економічного забезпечення регіонального розвитку у межах транскордонного регіону. Високий рівень соціальної наближеності призводить до тісної взаємодії між транскордонними інституціями.

Транскордонне співробітництво в Україні може проявлятися в різних організаційних формах шляхом:

- встановлення прямих контактів між територіальними громадами прикордонних територій;
- укладання угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах діяльності;
- утворення єврорегіонів;
- реалізації спільних транскордонних проектів [12].

В межах інтенсивного розвитку та глобалізації з'являються нові форми транскордонної співпраці: транскордонні кластери, транскордонні партнерства, транскордонні промислові зони тощо.

Первинною формою транскордонного співробітництва можна вважати встановлення прямих контактів між територіальними громадами країн-сусідів, що носять неформальний характер та спрямовані на спільні дії у випадку виникнення надзвичайних ситуацій [13].

В Україні прикладом такого співробітництва є програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства 2014-2020 рр.: «Польща – Україна – Білорусь», «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», «Румунія – Україна», «Басейн Чорного моря», «Дунайська транснаціональна програма». Метою впровадження таких програм є зміцнення взаємозв'язків між прикордонними місцевими органами влади та громадськими організаціями для поліпшення вирішення спільних проблем у соціально-економічній сфері. Ці програми територіального співробітництва сприяють:

- встановленню тісного контакту між органами місцевого самоврядування країн-сусідів із метою в подальшому укладати угоди про партнерство;
- подоланню проблем в галузі безпеки та охорони;
- захисту довкілля та впровадженню відновлювальних джерел енергії;
- підтримці освіти, проведенню досліджень та технологічних розробок у сфері інновацій;
- формуванню співпраці між підприємцями малого та середнього бізнесу прикордонних територій на довгостроковій основі;
- формуванню рекомендацій та використання в Україні досвіду із розвитку децентралізації та підтримки ділової активності суб'єктів господарювання;
- підвищенню інвестиційної привабливості прикордонних територій та спрощенню виходу суб'єктів господарської діяльності на ринки збуту іноземних держав;
- встановленню нових форм співпраці між перспективними бізнес-структурами однорідних галузей економіки України та сусідніх держав.

На сьогоднішній день однією із найпоширеніших форм транскордонного співробітництва, яка стимулює зміцнення транскордонних зв'язків між прикордонними регіонами у соціальній, культурній, екологічній та економічній сферах діяльності, є єврорегіони [14].

Відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво» єврорегіони трактується як «організаційна форма співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво». В Україні функціонує дев'ять єврорегіонів: «Буг»; «Карпатський»; «Нижній Дунай»; «Верхній Прут»; «Дніпро»; «Слобожанщина»; «Ярославна»; «Дністер»; «Донбас» [8].

Єврорегіон «Карпатський» став першою міжрегіональною асоціацією на території постсоціалістичного простору. Наразі цей єврорегіон є одним із найбільших на Європейському субконтиненті. Єврорегіон «Карпатський» входить до Асоціації європейських прикордонних регіонів. Інституційний потенціал розвитку Карпатського єврорегіону насамперед пов'язують з ініціативами транскордонного співробітництва, можливостями реалізації транскордонних проектів (спільно з країнами ЄС). Саме на цьому підґрунті фахівці вбачають можливість використання єврорегіону як регіональної платформи євроінтеграції України [15].

Доцільно відзначити позитивний вплив створення єврорегіонів щодо активізації транскордонного співробітництва. Завдяки утворенню єврорегіонів було реалізовано низку

важливих проектів та програм, які спрямовані на розширення індустріальної кооперації та започаткування прикордонної інфраструктури, охорону навколишнього середовища та співпрацю у гуманітарній сфері діяльності.

Внаслідок транскордонного співробітництва та утворення єврорегіонів важливо відзначити становлення зовнішньоекономічних зв'язків в умовах європейської інтеграції України на базі створення різних преференційних економічних режимів. Преференційні економічні режими сприяють активізації регіонального розвитку прилеглих до кордону територій нашої держави, включаючи поглиблення і диверсифікацію міжнародних економічних відносин із прикордонними регіонами країн-сусідів Європейського Союзу [16].

До основних преференційних економічних режимів, які використовувалися в Україні, належать спеціальні економічні зони та території пріоритетного розвитку. Вони застосовувались з метою підняття рівня розвитку господарського комплексу прикордонних регіонів та забезпечення їх зовнішньоекономічної діяльності. В той же час, беручи до уваги світовий досвід, в цьому контексті також активно були впроваджені безмитні зони, транскордонні технопарки та бізнес-інкубатори, які частково функціонували в Україні [17]. Механізм дії преференційних режимів у транскордонних регіонах полягає у стимулюванні іноземного інвестування, освоєння нових технологій та імпорту високотехноло-

гічного обладнання, що веде до розвитку транскордонного бізнесу та диверсифікації транскордонних ринків товарів і послуг [18].

Базуючись на державній стратегії регіонального розвитку до 2020 року, що була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 року, необхідно виокремити певні умови, що виступають об'єктом економічного оцінювання: сприяння поглибленню економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади та територіальними громадами і відповідними органами влади інших держав; створення умов для використання організаційних, такого співробітництва, ліквідації інфраструктурних перешкод та сприяння провадженню спільної підприємницької діяльності прикордонних регіонів у сфері малого і середнього бізнесу; підвищення ефективності використання зовнішньої допомоги ЄС у рамках європейського інструменту сусідства та інших доступних Україні програм [19].

Як наслідок, відбувається активізація інвестиційного співробітництва у межах транскордонного регіону, а також збільшуються обсяги транскордонної торгівлі товарами і послугами [16]. На прикладі Львівської області можна відобразити динаміку обсягів зовнішньої торгівлі товарами та послугами з країнами ЄС за 2010-2016 рр. (рис. 1. та рис. 2).

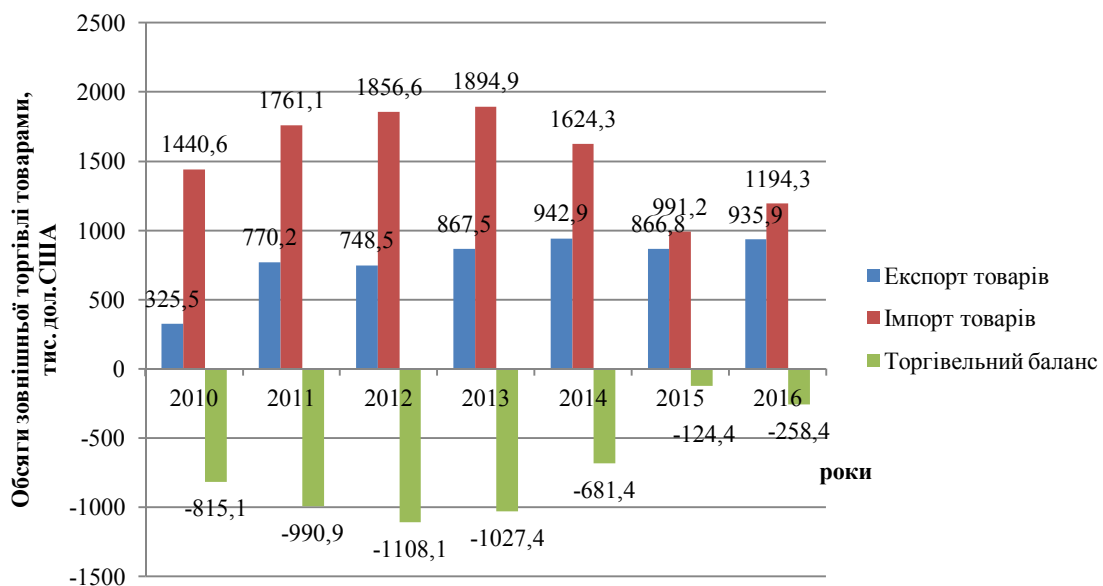

Рис. 1. Динаміка обсягів зовнішньої торгівлі товарами Львівської області з країнами ЄС за 2010-2016 рр.
Джерело: складено авторами за матеріалами [20]

Аналізуючи динаміку обсягів зовнішньої торгівлі товарами з країнами ЄС за 2010-2016 рр., підкреслимо, що негативний торгівельний баланс зменшується до 2016 р., що, свідчить про

збільшення обсягів експорту товарів на ринки країн Європейського Союзу. Це є підтвердженням того, що ведеться активне співробітництво у сфері торгівлі товарами та застосування преференційних

економічних режимів, що полегшують та спрощують оформлення товарів і сприяють розвитку укладанню багатосторонніх угод про співпрацю.

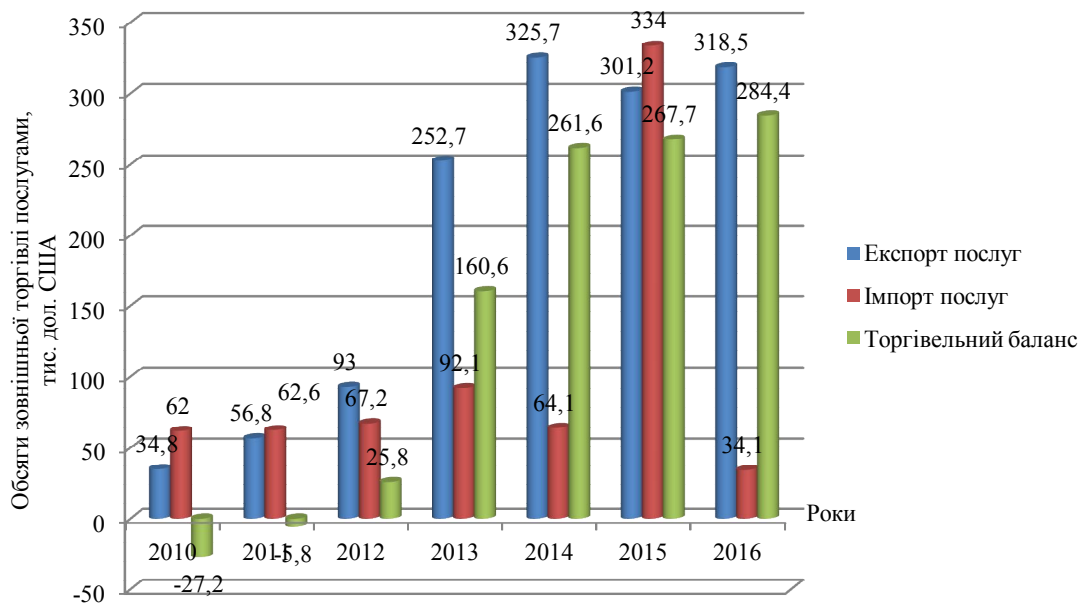

Рис. 2. Динаміка обсягів зовнішньої торгівлі послугами Львівської області з країнами ЄС за 2010-2016 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [20]

Згідно рис. 2 обсяги зовнішньої торгівлі послугами Львівської області з країнами ЄС істотно відрізняються від обсягів зовнішньої торгівлі товарами. Спостерігається позитивна тенденція торгівельного балансу, що характеризується високим рівнем надання послуг іноземним контрагентам і це свідчить про високий рівень конкурентоспроможності сфери послуг Львівської області на європейському рівні.

З огляду на вищевикладене, слід підкреслити важливість транскордонного співробітництва у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств та позитивний вплив такого співробітництва на функціонування національного господарства та розвитку транскордонних регіонів.

Проте, існує безліч перешкод для ефективного залучення українських регіонів у єврорегіони: недосконала організація єврорегіональної співпраці через відсутність системного підходу; незначна кількість залучених українських організацій в діяльність та реалізацію проектів єврорегіонів; низький рівень кваліфікації у регіональних органах управління; відсутність фінансового забезпечення через невелику кількість розроблених заявок щодо залучення коштів міжнародних фінансових структур [4].

Основна мета функціонування єврорегіонів полягає у вільному обміні досвідом та інформацією, досягнення економічної рівноваги та постійному підвищенні рівня життя населення, формуванні рекомендацій на ринку праці, наданні переваг у розвитку міжнародних економічних відносин.

На базі цього виникає низка бар'єрів щодо розвитку транскордонного співробітництва в Україні:

- пошук ефективних засобів порівняння та підвищення потенціалу інтеграції економік сусідніх прикордонних регіонів ЄС та України;
- інформаційно-аналітичне забезпечення (формування коректних статистичних даних, створення адекватної моделі підвищення конкурентоспроможності транскордонних проектів);
- оцінювання ефективного використання транскордонних проектів у сфері бізнес-структур.

Висновки

Обґрунтовано актуальність дослідження транскордонного співробітництва як об'єкта економічного оцінювання. Проведено аналізування національної та міжнародної нормативно-правової бази щодо трактування поняття «транскордонне співробітництво», на підставі чого удосконалено його сутність. Ідентифіковано проблеми, що виникають у сфері транскордонного співробітництва та розкрито його вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України на прикладі Львівської області. Проаналізовано вплив єврорегіонів на території України та визначено їхні переваги і недоліки. Розкрито особливості оцінювання транскордонного співробітництва та виокремлено ключові показники впливу транскордонного співробітництва на зовнішньоекономічну діяльність в Україні.

Abstract

Modern international economic relations between Ukraine and the European Union are characterized by intensive integration processes, among which cross-border, regional and interregional cooperation is important. Particularly relevant cross-border cooperation is in the context of ratification of the Association Agreement with the EU, therefore, it is necessary to establish a unified essence of transborder cooperation, which will correspond to the interpretation in the EU and determine its impact on the Ukrainian economy. To ensure the assessment of cross-border cooperation, there is a problem in detail defining the content and place of cross-border cooperation in building a united Europe and spatial development.

As a result of cross-border cooperation and the formation of euroregions, it is important to notice the formation of foreign economic relations in the conditions of European integration of Ukraine on the basis of the creation of various preferential economic regimes. Preferential economic regimes promote the regional development of the adjacent territories of our country, including the deepening and diversification of international economic relations with the border regions of the European Union neighboring countries.

By the premises, the importance of cross-border cooperation in the sphere of foreign economic activity of enterprises and the positive impact of such cooperation on the functioning of the national economy and the development of transboundary regions should be emphasized.

However, there are many obstacles to engage Ukrainian regions in euroregions effectively: the imperfect organization of euroregional cooperation due to the lack of a systematic approach; a small number of Ukrainian organizations involved in the activities and implementation of projects in the euroregions; low level of qualification in regional governing bodies; the lack of financial support due to the small number of developed applications for attracting funds from international financial institutions.

Список літератури:

1. Артёмов І.В. Транскордонна статистика як інструмент управління регіональним розвитком/І. Артёмов // Історія України. – 2014. – №7. – С. 111-116. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/5470/1/Artjomov.pdf>.
2. Гальчинський А.С. Нові можливості євроінтеграційної стратегії України / А.С. Гальчинський// Політика і час. – 2003. – №8. – С. 3-11.
3. Герасимчук З.В., Лютак О.М. Регіональна політика транскордонного співробітництва: механізм формування та реалізації: монографія. – Луцьк: Надстир'я, 2010. – 188 с.
4. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть. Нові пріоритети/М.І. Долішній. – К.:Наук.думка,2006. – 511 с.
5. Мікула Н.А., Засадко В.В. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції: монографія / Н.А. Мікула, В.В. Засадко. – К.:НІСД,2014. – 316 с.
6. Луцишин Н.П. Соціально-економічний розвиток транскордонного регіону (на прикладі євро регіону «Буг»): автореф. дис.канд. екон. наук [Електронний ресурс] / Н.П. Луцишин; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 1999. – Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=6141&start=1.
7. Pete M., Gyelnik T. Cross-Border Cooperation in the Danube Region [online]/M. Pete and T. Gyelnik// Central European Service for Cross-Border Initiatives – 2016. – Retrieved from: http://institute.cesci-net.eu/tiny_mce/uploaded/EUSDR_Part_One_01_Geographic.pdf.
8. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2004 р. № 1861-IV зі змінами та доповненнями від 02.12.2012 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>.
9. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями від 21.05.1980 р. зі змінами та доповненнями від 16.11.2009 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106.
10. Реутов В.Є. Транскордонне співробітництво регіонів України: теоретико-практичні аспекти розвитку / В.Є. Реутов // Ефективна економіка. – 2011. № 12 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=912>.
11. Павліха Н.В., Кицюк І.В. Місце і значення транскордонного співробітництва в контексті зростання конкурентоспроможності регіону / Н.В. Павліха, І.В. Кицюк // Міжнародні економічні відносини. – 2009. – №11. – С. 18-20.
12. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України/ І.В. Артёмов – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2009. – 257 с.
13. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія]. / Ю.Г. Козак, Н.В. Притула, О.А. Єрмакова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
14. Розвиток транскордонного співробітництва: науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2016. – 125 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

15. Чернівецька обласна державна адміністрація. Карпатський євро регіон [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bukoda.gov.ua/page/karpatskii-evroregion>.
16. Приходько В.П. Міжнародна співпраця регіонів в контексті зближення України та ЄС: зовнішньоекономічні, інвестиційні та управлінські аспекти / В.П. Приходько // Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1554>.
17. Білик Р.С. Особливості транскордонного співробітництва України в інноваційно-інвестиційній сфері / Р.С. Білик. Транскордонне співробітництво: ключові ідеї та перспективи: Матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної конференції (20-22 травня 2016 р.). – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – С. 17-18.
18. Гоблик В.В., Щербан Т.Д. СЕЗ і ТІПР: проблеми та перспективи / В.В. Гоблик, Т.Д. Щербан [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14594437366603.pdf>.
19. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.doz.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/27596/strategija2020.pdf>
20. Головне управління статистики Львівської області. Статистичний бюлетень «Співробітництво Львівської області з країнами Європейського Союзу у 2016 році» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2017/BL1120170201.pdf>.

References:

1. Artyomov, I.V. (2014). Cross-border Statistics as a Base of Regional Development. *Istoriia Ukrainy*, №7. Retrieved from <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/5470/1/Artjomov.pdf> [in Ukrainian].
2. Halchynskiy, A.S. (2003). New features of the European integration strategy of Ukraine. *Polityka i chas*, №8. 3-11 [in Ukrainian].
3. Herasymchuk, Z.V., & Liutak, O.M. (2010). Regional policy of cross-border cooperation: a mechanism for formulation and implementation. *Lutsk: Nadstyria* [in Ukrainian].
4. Dolishnii, M.I. (2006). Regional policy at the turn of the XX-XXI centuries. *New Priorities*. Kyiv: Nauk.dumka [in Ukrainian].
5. Mikula, N.A., & Zasadko, V.V. (2014). Cross-border cooperation of Ukraine in the context of European integration. Kyiv: NISD [in Ukrainian].
6. Lutsyshyn, N.P.(1999). Socio-economic development of the transborder region (on the example of Euroregion "Bug"). Extended abstract of candidate's thesis. Institute for Regional Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. Lviv. Retrieved from http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=6141&start=1 [in Ukrainian].
7. Pete, M., & Gyelnik, T. (2016). Cross-Border Cooperation in the Danube Region. Central European Service for Cross-Border Initiatives. Retrieved from http://institute.cesci-net.eu/tiny_mce/uploaded/EUSDR_Part_One_01_Geographic.pdf [in English].
8. The Law of Ukraine On Cross-Border Cooperation №1861-IV. Verkhovna Rada of Ukraine Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-15> [in Ukrainian].
9. European Outline Convention on Transfrontier Cooperation between Territorial Communities or Authorities. (1993, July 14). Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106 [in Ukrainian].
10. Reutov, V.Ye. (2011). Cross-border cooperation of the regions of Ukraine: theoretical and practical aspects of development, *Efektivna ekonomika*, №12. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=912> [in Ukrainian].
11. Pavliukha, N.V., & Kytsiuk, I.V. (2009). A Place and Role of Transborder Cooperation in the Context of Increase of Competitiveness of Region, *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny*, №11, 18-20 [in Ukrainian].
12. Artyomov, I.V. (2009). Cross-border cooperation in the European integration strategy Ukraine. *Uzhhorod: Polihraftsentr "Lira"* [in Ukrainian].
13. Kozak, Yu.H., Prytula, N.V., & Yermakova, O.A. (2016). Foreign economic activity: enterprise-region. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
14. Kravtsiv, V.S. (Ed.). (2016). Development of cross-border cooperation: scientific-analytical report. Lviv: NAN Ukrainy. DU "Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy" [in Ukrainian].
15. Carpathian Euroregion. (2015). Chernivetska oblasna derzhavna administratsiya. Retrieved from: <http://bukoda.gov.ua/page/karpatskii-evroregion> [in Ukrainian].

16. Prykhodko, V.P. (2010). International cooperation of regions in the context of convergence of Ukraine and the EU: foreign economic, investment and management aspects. Natsionalnyy instytut stratehichnykh doslidzhen. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/1554> [in Ukrainian].
17. Bilyk, R.S. (2016). Features of cross-border cooperation of Ukraine in the innovation-investment sphere. *Transkordonne spivrobitnytstvo: kliuchovi idei ta perspektyvy: Materialy XXIII Mizhnarodnoi naukovo-prakychnoi konferentsii.* (pp. 17-18). – Chernivtsi: Chernivetskyi nats. un-t [in Ukrainian].
18. Goblyk, V.V., & Shcherban, T.D. (2016). SEZ and TPD: problems and perspectives. *International Scientific Journal.* Retrieved from <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14594437366603.pdf>.
19. The state strategy for regional development for the period till 2020. Retrieved from <http://www.doz.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/27596/strategija2020.pdf> [in Ukrainian].
20. "Cooperation of the Lviv region with the countries of the European Union in 2016" (2017). *Statistical Bulletin: 2017. Lviv. Holovne upravlinnya statystyky Lvivskoyi oblasti.* Retrieved from <http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2017/BL1120170201.pdf> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Мельник О. Г. Транскордонне співробітництво як об'єкт економічного оцінювання / О. Г. Мельник, Р. Б. Приведа // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал.* – 2018. – № 3 (37). – С. 75-82. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No3/75.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.1412644.

Reference a Journal Article:

Melnyk O. G. Cross-border cooperation an economic assessment object / O. G. Melnyk, R. B. Pryveda // *Economics: time realities. Scientific journal.* – 2018. – № 3 (37). – С. 75-82. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No3/75.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.1412644.

